

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peli Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colônă 10
bani pentru o publicare. Pub-
licări mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un om-
plănar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 69.

Brașov, Miercuri-Joi 27 Martie (9 Aprilie).

1903.

Procesul de presă al „Gazetei Transilvaniei“.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că pe la mijlocul lui Octomvrie anul trecut publicul brașovean a fost surprins de scirea, că o comisiune dela tribunalul din Târgu-Mureșului, compusă dintr'un judecător, procuror și notar, a sosit în Brașov, a făcut percheisițiuni domiciliare la redacțiunea fôiei germanesăsesce și la redacțiunea diarului nostru, și că în ziua următoare redactorii responsabili ai acestor foi au fost citați la poliție și ascultați acolo de către judecătorul dela amintitul tribunal.

Urmăriți erau față cu ambele foi nisce articoli scriși din incidentul espulsării redactorului Cramer dela „Deutsches Tagblatt für Ungarn“ din Timișóra.

Redactorul diarului „Kronstädter Ztg.“, după ascultare, a fost deținut și transportat la Târgu-Mureșului, ér redactorul responsabil al fôiei noastre, care, neafiându-se manuscrisul, a luat răspunderea pentru cei doi articoli din cestiune, a fost dat în judecată pentru agitațiune (§ 172 p. 2 din codul penal.)

Procesul acesta de presă, trecând prin toate fazele prescise, a ajuns a fi pertractat inaintea curții cu jurați din Târgu-Mureșului, Lunia trecută. El s'a terminat, cum scim, cu condamnarea acusatului din cauza unuia din cei doi articoli, apăruti în „Gazeta Trans.“, — pentru celălalt articol juriul nu l'a declarat vinovat.

Vom reveni asupra acestui caracteristic proces de presă. Pentru ați lăsa să urmeze raportul special despre decursul lui, ce ilustrază în mod destul de bătător la ochi ușurătatea, cu care se întenză la noi procesele de presă, sub presiunea curentelor șovinismului dominant.

Târgu-Mureșului, 7 Aprilie n.

— Raport special. —

Erî, în 6 Aprilie st. n., s'a deschis a doua sesiune a Curții cu jurați de la tribunalul din Târgu-Mureșului. Introducerea s'a făcut cu judecarea procesului de presă ce i-s'a intentat vechiului nostru organ de publicitate „Gazeta Transilvaniei“, pentru două articole publicate în numerele 192 și 193 din Septemvrie anul trecut în afacerea espulsării redactorului german Cramer, articole, despre cari procurorul a pretins, că ar fi ațitat la ură naționalitățile nemaghiare contra naționalității maghiare.

Vê este cunoscut deja rezultatul procesului. Toți cei cari am asistat la această interesantă dezbateră, de la început înocă primirăm convingerea, că are să se sfirșescă c'o victorie morală desevirșită, grație atitudinii bărbătesci a apărătorului și a acusatului, și argumentelor puternice și sdrobotore cu cari apărarea a sciut să răspundă acuzării și să rêtörne cu succes absolut covirșitor tot ce s'a produs din partea adversară, care încercă a face să reiese vinovăția acusatului.

Ședința I.

S'a deschis la ôrele 8 $\frac{1}{2}$ ante merid. Tribunalul s'a constituit așa: Bodo Ales, president, Vaari Ludovic și Wittich Carol, juđi votanți; Meder Iuliu Ignatz, notar. Procuror: substitutul conte Lázár Nic.

Acusat: Traian H. Pop, redactor responsabil al „Gazetei Transilvaniei“.

Apărător: Simeon Damianu, avocat în Brașov.

După deschiderea ședinței și după-ce acusatul ceru să i-se constituie din oficiu un interpret, căci ține să se folosescă de dreptul de a vorbi și a-se apăra în limba maternă română, presidentul dispune ca d-l Andrei Pop, funcționar la scaunul ofanal din localitate (care era de față) să-și ocupe locul de interpret.

Sê ia apoi naționalul acusatului, din care reiese, că e căsătorit, tată a trei copii, a mai fost pedepsit în 1890 la Curtea cu jurați din Clușiú c'un an închisore de stat și 100 fl. amendă, n'are avere, ocupațiunea: redactor de diar cu domiciliul Brașov.

Urměză cetirea listei juraților și sortarea lor. Apărătorul și acusatul declară, că nu vor să facă us de dreptul de recusare. Procurorul da. A și recusat pe singurul juriconsult practic dintre jurați, notarul public Dr. Kapdebo Ferencz. Din urnă, ies următorii jurați:

Nagy Sandor, farmacist; Nagy Laszlo, cantor; Pap Sandor, prof. la școia de fețițe; Csernat Mozes, privatier; Csernat Istvan proprietar de case; Biro Ferencz, pensionar; Besenszki Balint; Toldalagi Laszlo, proprietar (Koronka); Nuridsan Kristof, funcționar comunal; Petri Iozsef, tâbăcar; Grexa Gusztav, cofetar; Magyari Istvan, croitor. Suplenti: Csernatonî Ödön, secretar la direct. de finanțe și Nagy Imre, măcelar.

Presidentul invită pe jurați să-și ocupe locurile, declară Curtea constituită, jurații depun jurământul și cu acesta se întră în însași dezbateră procesului.

Notarul citește actul de acuzare al procurorului în care se cere urmărirea, respective punerea în stare de acuzare a inculpatului pentru delict de agitațiune contra unei naționalități comis în două rânduri prin publicarea articolelor amintite.

Apărătorul Simeon Damian ia cuvântul, ca să rectifice data din actul de acuzare privitoare la condamnarea și pedepsă ce a suferit'o acusatul într'un proces de presă politic al „Gaz. Trans.“ înainte cu mai mulți ani, arătând, că aceea condamnare s'a întemplat la 1890.

Tribunalul ia spre sciință.

Urměză

Procedura de dovădire.

Presidentul (cătră acusat): Te simți vinovat?

Acusatul: Nu!

Presidentul: Ce te-a îndemnat să scrii și să publici articolele incriminate?

Acusatul: Nu eu sunt autorul acestor articole. Le-am publicat în firma convingere, că nu conțin absolut nimic ce ar contraveni legii de presă, nici nu am vėđut și nu vėđ cuprins în ele delictul agitațiunii de care sunt inculpat.

Presidentul: Ești redactor responsabil al diarului în care s'au publicat?

Acusatul: Da, sunt!

Presidentul: Pentru ce ai permis să se publice în fôie articolele acestea?

Acusatul: Fiind-că în ele se espunea în mod obiectiv și conform faptelor săvırșite istoricul espulsării fostului redactor de la fôia germană din Timișóra Alvin Cramer, de pe teritoriul acelu oraș. Părțile incriminate sunt nisce simple constatări fugitive făcute de autor sub impresiunea scirilor cetite prin diare relativ la cazul extraordinar al espulsării unui diarist, cetățen ungar, și privitoare la circumstanțele în cari s'a făcut espulsarea. Nu se atacă prin ele nici statul, nici vr'o naționalitate, ér procederea căpitanului Bandl (Timișóra) era caracterisată printr'un unic cuvânt („brutală“), care în aplicațiunea lui nu involvă în sine nici umbră de agitațiune în contra autorității legal constituite, séu în contra vre-unei naționalități. Ambele articole sunt ținute în marginile obiectivității și n'au avut alt scop, decât a informa pe cetitor asupra unor fapte petrecute.

Presidentul: Ia-i răspunderea pentru articolele incriminate?

Acusatul: Da, iau răspunderea, căci și legea mă obligă!

Presidentul: Ai înțeles actul de acuzare și decisiunea de punere în stare de acuzare?

Acusatul: Pe deplin!

Presidentul: În părțile incriminate acusatul public găsesce agitație. Ce diți la acesta?

Acusatul: Eu nu găsesc! Nu se agită, nu se ațită în contra nici unei naționalități, nici măcar intenția de a se agita nu s'a manifestat de cătră autorul lor, ori din parte-mi ca redactor. S'a înfierat simplu șovinismul unor anumite cercuri maghiare și s'a dat espresiune mirării asupra gradului până la care a degenerat acest șovinism. Ce agitație pôte fi în acesta?!

Presidentul: invită pe talmaciú să citescă în originalul românesc textul părților incriminate.

Talmaciul citește articolele cu părțile incriminate și, la invitarea presidentului, indică acusatului anume pasagiile cu pricina.

Acusatul: citește însuși aceste pasage și lámuresce și esplică sensul adevărat al espresiunilor și terminilor în ordinea în care s'au aplicat în textul original.

Jurații n'au nici o observare de făcut.

Procurorul: cere tribunalului să se cetescă toate actele oficiale, procurate din Timișóra, privitoare la afacerea espulsării lui Cramer: decisiul de espulsare, apelațiunea lui Cramer la magistrat contra decisiului, respingerea apelațiunii din partea magistratului, apelațiunea lui Cramer la ministrul de interne, răspunsul acestuia prin care confirmă decisiunea de espulsare și admiterea ei din partea senatului orășenesc.

Apărătorul e în contra propunerii procurorului. Dice, că ea nu se pôte admite, de ôre ce decisiunea de espulsare și recursul contra ei n'au fost publicate cu textul lor oficial original în „Gaz. Trans.“, nici n'au format obiect de investigație. Cere însă să se cetescă toate acele articole de diare din care s'au reproduș pasage în „Gaz. Trans.“, căci numai textul

espunerilor citate din aceste diare pôte fi normativ în cauza despre care se dezbate aici.

Tribunalul se retrage pentru a aduce decisiune asupra acestor două propunerii Ședința se suspendă.

La redeschiderea ședinței, presidentul enunță, că tribunalul a hotărît: admite propunerea procurorului cu privire la cetirea actelor oficiale din cestiune, dér admite și propunerea apărătorului de a se ceti și acele părți din diarele maghiare „Bud. Hirnap“, „Magyarország“, „Független Magyarország“, cari au fost alăturate de acusat la dosar cu ocaziunea investigațiunii și în cari s'a scris aprobător și s'a lăudat procederea căpitanului polițienesc din Timișóra contra lui Cramer.

Cetirea acestor diare fú precedată de cetirea articolelor incriminate din „Gaz. Trans.“ în traducere autentică maghiară, — din cuprinsul acestor articole ori-cine a putut să judece, decă urmărirea acusatului a avut ori nu vr'un motiv temeinic.

Despre cele ce au mai urmat înainte și după amėđi, vom aduce amănunte în numărul următor.

Manifestul prințului Castriota

O telegramă din Albania anunță, că prințul Aladro Castriota, pretendentul la tronul Albaniei, a dat un manifest cătră Albanesi, invitându-i să fie credincioși sultanului, să fie liniștiți și să primescă reformele.

Consiliul comunal din Paris a ales în ziua de 6 Aprilie președinte pe naționalistul Desille cu 40 voturi. Socialistul Brousset a primit 30 voturi. Vicepreședinți au fost aleși: un naționalist și un radical. Majoritatea secretarilor au fost aleși din rândurile socialistilor radicali.

Chestiuni agrare.

Se părea într'o vreme, nu prea îndepărtată de noi, că chestiunea agrară va fi inmormentată odată pentru tot-déuna prin ștergerea iobăgiei cu claca și dijma ei și prin improprietărirea clăcașilor și jelerilor cu despăgubirea proprietarilor moșiilor pentru serviciile perdute și pământurile cedate în favorul foștilor coloni pentru a lor hrană. N'a fost însă așa. Chestiunea revine din nou pe tapet, căci guvernele îi dau din ce în ce mai mare atențiune prin evaluațiunile statistice anuale prin facerea de recensăminte și anchete economice de cătră ômenii competenți — și prin înființarea de catedre și cursuri speciale despre politica agrară. Ba chiar marile societăți agricole fac recensăminte asupra diferitelor chestiuni, economice în genere și agricole în special ce le interesază de aproape și pe ele.)

La început era un modest dér prea interesant curs la școia superiôră de agronomie de la Berlin a Consilierului de stat profes. S. Schmoller, care era mult gustat și cercetat de multă lume alésă. De atunci s'au deschis alte catedre și cursuri analoge la alte universități

Demonstrațiune pentru „Gott erhalte“ la opera de curte din Viena. Demonstrațiunilor ce se fac acuma atât de intensiv contra imnului „Gott erhalte“ în Ungaria, s'a răspuns Vinerea trecută prin o contrademonstrațiune la opera din Viena. Se reprezenta baletul „Excelsior“, care se termina cu dansul drapelului, la care dans trupele austriace încruciează stindardele cu trupele străine. La sfârșit se cântă accentele lui „Gott erhalte“. Când orchestra a început acest imn, tot publicul se ridică în picioare și aduse Monarhului, care era de față ovațiuni omagiale cari au durat câte-va minute. Pe când domni strigau cu însuflețire „Hoch“, damele falfăiau batistele spre loja „incognito“ din stânga unde se afla Majestatea Sa.

Ungurii din România. În diarul „Bp. H.“ se publică o corespondență din București în care vorbindu-se de Ungurii catolici din capitala României, corespondentul se jeluiesc că sunt nedreptățiți. Ungurii catolici sunt în majoritate și totuși preoții și călugărițele sunt germani. Nu Românii sunt aceia, cari îi romanisază pe Unguri, dice corespondentul, ci Germanii îi germanisază prin școlă și biserică. Acuma s'au hotărât Ungurii să se separe de Nemți și să-și facă parohie deosebită.

De la „Academia Română“. Secțiunea literară a Academiei Române a luat hotărâre, cu 5 voturi contra 3, ca să propună alegerea d-lui *Ovid Densusianu* profesor universitar în București, de membru corespondent al Academiei, pe baza valoroselor sale scrieri de până acuma. D-l Ovid Densusianu e fiul decedatului Aron Densusianu, fost profesor universitar în Iași, originar din Transilvania.

Bourguignon pensionat. Se scrie din Cernăuți, că cu ziua de Duminecă baronul *Bourguignon*, guvernorul Bucovinei, a trecut la pensie. Urmașul său va fi prințul *Hohenlohe*, consilier ministerial.

Mutarea academiei de drept din Oradea — la Seghedin. Se scrie din Oradea: Scirea că guvernul plănuiesc mutarea academiei de drept la Seghedin a provocat aici indignație. Ministrul e de părere, că facultatea din Oradea, care este frecventată în mare parte de tineri români din Transilvania trebuie să se mute la Seghedin, de ore-ce acei tineri români se pot duce la universitatea din Clușiu, pe când Seghedinul de mult cere să se înființeze acolo o universitate. În loc de universitate însă va trebui să se mulțumescă acum cu facultatea din Oradea, care se va muta la Seghedin.

Agitațiile unui învățător slovac. „M. g.“ scrie următoarele: Priate învățătorii slovaci din Ungaria de nord încă tot se mai află de aceia, cari agită în mod temerar contra ideii de stat maghiar. După cum se scrie din T. St. Martin, contra învățătorului evanghelic Zaruslav Neumann s'a făcut arătare la solgăbirău, că adună s'ra flăcăii și fetele și îi învață să cânte cântece slovacesci antimaghiare. Arătarea s'a înaintat ministrului instrucțiunii publice, care a transmis-o superintendentului Sárkány, ca să pornescă cercetare în potriua acelui învățător. „Ar fi de dorit, dice „F. M.“ ca asemenea învățători, cari îmbibeză sufletele fragede ale tinerimei cu otravă primejdiosă să fie pedepșiți cu estrema rigóre“. — Numai de n'o fi fără vre-o denunțare răutăcioasă contra unor cântece infensive slovacesci, pe cari unii gâlcevitori îndată le timbrează de antimaghiare, numai pe motiv, că sunt slovacesci!...

Din Maramureș. Diarul „Alkotmany“ publică din când în când câte o interesantă statistică relativă la proprietatea de pământ trecută în diferitele comitate în mâinile Evreilor. Despre comitatul Maramureșului luăm din numitul diar următoarele date: În comitat sunt peste tot 17 aréndași, dintre cari 12 Evrei cu 36,000 jughere. (Teritoriul aréndaș se înțelege

este pământ arător). Afară de pădurile întinse ale statului proprietăți de păduri mai de sémă nu sunt de cât trei: a contelui Teleki, a lui Lazar și a lui Simeon Pop. Proprietarii evrei sunt 141 (în deșe an s'au sporit cu 22) cari stăpănesc moșii de 163.000 jughere. Aici sunt numérate numai proprietățile de peste 100 jughere. În cele de sub 100 jughere, Evreii sunt încă și mai bine reprezentați.

Intrebuințarea exceden ului. Anul trecut financiar s'a terminat în România cu un excedent de 21,217,187 lei, care va fi întrebuințat pentru diferite scopuri. 1) Pentru ministerul de războiu se dă suma 6,650,000 lei din care 4,700,000 lei se vor întrebuința pentru arme și munițiuni, ér restul pentru marină, reparaturi de căsărni, fortărețe, fabrica de pulbere. 2) Pentru ministerul lucrărilor publice 8550000 lei (câi ferate, docurile din Galați și Brăila, un plug american pentru zăpadă (100,000 lei) poduri și șosele, portul din Constanța (2,700,000) și 3) 200,000 pentru reparaturi de biserică.

Greve în Olanda. În luna Ianuarie lucrătorii și amployații c. f. din Olanda au ținut o mare grevă. În urma acésta guvernul a adus înaintea camerelor un proiect de lege, în care se prevéd aspre pedepse pentru inițiatorii grevelor. Spre a împedece votarea acestei legi, lucrătorii și amployații căilor ferate, după cum se scrie din Amsterdam, s'au pus din nou în grevă. Circulația trenurilor sufere. Trenurile pentru străinătate au putut pleca, cele din provincie însă n'aveau personalde servicii.

Cel mai mare om din lume este Feodor Machow din Kustjaky, guvernamentul Witebsk (Rusia) care actualmente se află în Berlin în panopticum, unde se aglomeréză lumea să-l vadă. El este înalt de 232 cm. Toți ómenii înalți, cât s'au arătat până acuma erau cu câte 12-15 cm. mai mici decât Machow. El este în etate de 22 ani. Cismele lui, al căror turicé îi ajung până la genunchi, altui om i-ar ajunge până la brâu și un copil de 12 ani se pôte ascunde în ele.

Dramă pe mare. Căpitanul vaporului frances „Zette“ povestesc următoarele: Sâmbăta trecută nóptea călătorind pe marea mediterană auđii o detunătură puternică și vădui lumină mare, după aceea se liniștí totul. Acésta era la o distanță de vr'o 8 kilometri de mine. Când am ajuns la fața locului, marea era liniștită și nici o urmă de viétă. Vaporul, al cărui cazan explodase s'a cufundat, fără să pot afla măcar numele lui.

Samuel baron de Brukenthal.

În ziua de 9 Aprilie se împlinesc 100 de ani de la mórtea marelui bărbat al Sașilor ardeleni, Samuel baron de Brukenthal.

Diarul „Kr. Ztg.“ spune, că de la reformațiune încóce, patru bărbați mai însemnați s'au ridicat din sînul poporului săsesc, a căror activitate binefăcătoare a lăsat urme neșterse în mijlocul lor. anume: Pempflinger, Honterus, Zabanius Sachs v. Harteneck și Brukenthal.

Brukenthal s'a născut într'o casă acoperită cu paie la 1721 în Noocric com. Sibiuului. Tatăl său era jude regesc și se numia Mihail Brekner, care obținú prin stăruința soacrului său titlul de nobil cu predicatul de Brukenthal. Ca elev la gimnasiul unitar din Clușiu a tradus odată propoziția „Der Adler ist der König der Vögel“ pe unguresce cu cuvintele: „A szász a magyarok királya“ („Sasul este regele Ungurilor“, în loc de vulturul este regele paserilor, un calambur reușit aplicat la cuvintele unguresci: A sas a madarok királya). Încă de pe atunci i-se profeția un viitor frumos, ceea ce s'a și realizat.

După-ce și-a făcut studiile cu eminent succes în țără și streinătate, a înaintat repede pe scara hierarchică a demnităților, ajungând sub Maria Theresia guvernor al

Ardealului și funcționând ca atare 10 ani de zile, până ce la 1787 fú pensionat de către Iosif II. Colecțiile sale prețioase, biblioteca, galeria de tablouri, antichități, stampe, minerale etc. le-a lăsat moștenire poporului său și se află în Sibiu.

Sub titlul „Scóla-te Brekner“, fóia „Landwirtschaftliche Blätter“ reamintesc cuvintele spuse de un Român, care l'a sculat pe tatăl guvernorului, prins în tabăra Curuților și l'a îndemnat cu cuvintele de mai sus să fugă. Brekner cu ajutorul Românului a scăpat din captivitate. Acele cuvinte românesce au rămas un fel de moștenire în familia Brukenthal. Fóia economică săsescă spune, că acele cuvinte își au importanța lor până în ziua de astăzi, mai ales că sunt în limba unei națiuni, care „după o stagnație de sute de ani pe tóte terenele, acum desvóltă o activitate mare și ne amenință a ne întrece“...

NOU ABONAMENT LA „GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Aprilie st. v. 1903

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinatorii fóiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe șese luni 12 coróne, pe trei luni 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Sciri locale.

D-l avocat Simeon Damian, care s'a reîntors érí după améđi cu trenul accelerat de la Tergu-Mureșului, unde cum se scie d-sa a pledat, Luni, cu atâta succes înaintea curții cu jurați, ca apărător în procesul de pressă al diarului nostru, a fost întâmpinat la gara din localitate de mai mulți amici, cari l'au felicitat călduros însoțindu-l în trăsuri până la locuința sa.

O faptă generóasă. D-na véd. *Maria Iord. Munteanu* din Brașov, care a binevoit a face încă în anul școl. trecut o fundațiune în amintirea repausatului ei soț pentru masa studenților români din Brașov, fundațiune, la care în Decembrie 1902 a mai adaus 200 cor., — în ziua de 6 April n. a. c. a binevoit a mai dona 500 (cinci sute) coróne la același fond întru amintirea de veci a iubiților d-nei părinți Ludovic Horstmann și Zoe n. Ioanovici.

Fapta generóasă a dómnei Maria Iord. Munteanu ne obligă la cele mai vii mulțămite și dorim ca exemplul nobil al d-nei Maria Iord. Munteanu să afle cât mai mulți imitatori. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române din Brașov.*

Procesele de pressă ale diarului „Kr. Ztg.“ Fóia săsescă din localitate publică astăzi pe pagina a doua și a treia sentința definitivă a curiei în procesele intentate fostului redactor Schroff. Recursul a fost respins. Amenda de 5000 cor. a depus'o érí proprietarul diarului d. Gött la oficiul r. de dare.

Adunare socialistă în Scheiü. Nisecé tidule mici, roșii ca sângele, colórea socialismului revoluționar, s'au împărțit Duminecă cu anunțuri tipărite pe'ele în limba maghiară și cea română:

Duminecă, în 5 Aprilie se va ținé după amiađi la 2 și jumătate o mare adunare populară în Scheiü la restaurantul „Finta“.

Adunarea după cum cetim în „Br. L.“ s'a și ținut sub președința lui *Bugyi* din partea Ungurilor și a lui *Gyenge*

Mihály din partea Românilor(?) *Bugyi*, Seeman și Dan Armin au vorbit unguresce, ér *Bartha Károly* (!) românesce.

Nu scim ce fel pe rătăciți or fi fost acei Români, cari s'au dus să asculte învățăturile socialismului internațional.

Mulțămită publică.

Cu ocașiunea petreceri aranjate de „Crucea roșie“ la 3 Martie au contribuit următorii:

D-nele: Lazar Lajos, Csanady Lajos, Baronesa Nugan Alice, Nostitz Ianos, Biro Sandor, Tappeiner Antonia, Steinberg P. Olga, Vasek Gusti, Rieger Maria, Fiala Luisa, Stindel Ana, baronesa Milius, Pohl Charlotte, Raidel Sandor, Vaska Ferencz, Tutschek Karoly, Katona Bela, Gráf și soți, Csorba Samu, Horn Mor, Dr. Kelen Albert, Hirsch, Kupferstich, Fodor, Goldmann P. V., Eisenstein Solomon, B. Steinhart, Mandl Selma, Dr. Feiler, Reitman Fani, Weiss Dora, Dr. Weiss Ignatz, Marer, Fein, Spitz, Storch, Erdely Ede, Reisz Izson, Simon, Altstädter, Fisch, Engel, Eisenstein Leontin, Spitz Albert, László Marton, Borosnyay Daniel, véd. Werzar M., Tutsek Gyula, Hori Iozsef, Dr. Pap Iános, Pizlinger, Harmath, Werzar Istvan, Ottlik, Kravovics, Teglas Karoly, Buday Gabor, Dr. Konezwald Endre, véd. Makoldy, Tutsek Geza, véd. Vizy Fer., Szeprethey Bela, Szontag Gusstav, Holarnug Karoly, Binder Ienö, Iahn, Rombauer Emil, Sarosy Lajos, Dr. Zakarias Ianos, Hozs Lenke, Matyas Iozsef, Adler Karolin, Klein Irma, Kohn Iozsef, Dr. Grünfeld M., Fritsch Emanuel, Iano Lajos, Szent Balint, Konya K., Dozsa Ianos, Bosin, Broszek Maria, Fleischer Amalia, Schuller Katalin, Schnell Ana, Schmidt Terez, Temesvari E., Irk R., Hausleitner M., Adam Luisa, Teutsch Amalia, Clompe Lotte, Both Cecilia, Kraft C., Iakobi Lotte, Simay frați, Haas Cornelia, Farkas Mihaly, véd. Dr. Fabritius Aloisia, Schobeln Charlotte, căpitan Dubay, Dr. Pap Ianos, Iucho Emil, Petrescu N. P., Damian Simeon, Dima Nic., Munteanu Iordan, Schuller. Acestea au oferit mâncări și beuturi.

(Va urma)

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 8 Aprilie. Pentru suprimarea revoluției, s'au mobilizat tóte trupele din Constantinopol. — Numérul Albanesilor, cari au luat parte la atacul îndreptat asupra Mitroviței, după cum s'a aflat acum din isvor sigur, nu era mai mare de 2—3000. Aceștia cantonează acum nu departe de acest oraș și par a aștepta în liniște evenimentele. — Starea consulului rusesc e desperată.

Paris, 8 Aprilie. Congresul socialist din Cognac a protestat contra atitudinei socialistului Millerand, fost ministru, observată în debaterile din camera francesă asupra bugetului cultului. (Millerand n'a făcut opoziție votării acestui budget).

NECROLOG. Subscriși cu inima înfrântă și plină de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietinelor și cunoscuților, cumcă preaiubitul nostru tată, socru, bunic și unchiú **Iosif Suciú**, paroch emeritat al Lipovei și asesor consistorial după grele suferințe, împărțit cu sf. Taine, a încetat din viétă în etate de 82 ani, și 52 ani ai preoției sale în 3 Aprilie nou a. c. Rămășițele pământesci ale scumpului nostru defunct se vor așeza în 5 Aprilie nou după améđi în cimiteriul din comuna Toracul-mare.

Toracul-mare, în 4 Aprilie 1903.

Fie-i țărina ușoră și memoria binecuvântată!

Anastasia Tempea născută Suciú fică, Silviu Suciú, secretar ministerial fiú; Paul Tempea, paroch și vicar protopopesc ginere; Petru Zurma ginere: Emil Poruț, jude regesc nepot; Aurelia Poruț născ. Zurma nepótă; Silviu Suciú, sublocotenent, Aurel Suciú sublocotenent, Ioan Iosif Suciú, Toma Suciú nepoți.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Cursul la bursa din Viena.
Din 7 Aprilie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121.55
Renta de corone ung. 4%	99.55
Impr. cail. fer. ung. in aur 3 1/2%	92.65
Impr. cail. fer. ung. in argint 4%	99.35
Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	94.05
Bonuri rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	201.—
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	157.—
Renta de hartie austr.	100.75
Renta de argint austr.	100.60
Renta de aur austr.	121.85
Rente austr. 4% de corone	101.20
Losuri din 1860.	154.10
Actii de-ale Banței austro-ungara	15.99
Actii de-ale Banței ung. de credit	721.—
Actii de-ale Banței austr. de credit	673.50
Napoleondori	19.06
Marc imperial germane	116.75
London vista	239.85
Paris vista	95.35
Note italiene	95.35

Cursul pietei Brasov.
Din 8 Aprilie n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.94	Vend.	18.98
Argint roman.	18.70	"	18.80
Napoleond'ori.	19.04	"	19.08
Galbeni	11.20	"	11.30
Marc germane	117.—	"	111.08
Scris fonc. Albina 5%	101.—	"	102.—
Ruble Rusesct	"	"	"
Lire turcesct	21.40	"	"

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori si cand pe timp mai indelungat seu lunare.

Representanta generala
„The Gresham“

societate de asigurarea vietei in Londra,
dela 1 Aprilie nu se mai afla
la Domnul Heinrich Zikeli decit in
Strada negra nr. 9, etajul I,
unde se dau tote informatiile necesare si premiile de asigurare tot acolo se platesc
1-3 (924)

Pentru sezonul de primavară
au sosit
novități de haine

pentru barbati, copii si baieti, bune si ieftine la
B. ASCHER,
Strada Portii Nr. 11.

OCASIUNE RARĂ!!

Din cauza **desființării** negoțului meu de vinuri, **vând cu prețuri foarte scăzute** și liber de accis, în cantități ori cât de mici și transportat a casă:

Vinuri veritabile ardelenesci, dela pãla muntilor din 1896, Riesling de Rin, din 1889, Vin de Rozsomal (Alba-Iulia) din 1896, rãmas dupã Episcopul Lõnhardt, Vin de Czelna din 1898, Carbenet roșu, din 1896, Leányka din 1900, Elõmali din 1900, Šom din 1900, și Tramin din 1900. — **Litru dela 80 b. până la 1 cor. 50 b.**

La cumpărãri mai mari servesc cu oferte foarte ieftine și la comãnde din provincie rentorc 14 bani accisul de litru.

Butelia de 1 litru o socotesc în 16 bani, ẽr Butoieles se socotesc în prețurile obținute la desfacerile totale.

Vând mai departe:

Rachiu de prune (Silvoriun) de 5 ani 1 litru cu butelia cor.	1.80
Rachiu de drojii fiert de mine	2.20
Cognac veritabil franțuzesc	4.80

Vãndãrea se face în fie-care ȃi dela 10-12 ore a. m.

in pivnița mea din casa Schobel, Strada Vãmii nr. 11.
La cumpărãri mai mari, mẽ rog a lua înțelegere cu mine în locu- ința din edificiul poștei nr. 11.

Cu tótã stima
ERDELYI EDE.

3-12

AVIS.

Subscrisul aduce la cunoscința On. public, cã pentru **Vãpsitoria și spãlãtoria chemicã** din Brașovul-vechiu, Str. lungã Nr. 134 **se primesc obiecte de vãpsit și curățit și în oraș la casa din Tãrgu Invlui Nr. 27.**

Ori și ce Garderobã (vestminte) de barbati și dame, din mătase, catifea, lãnuri, uniforme militare, stoffe de mobilã, panglicã, dantele, perdele, umbrele etc., se curãță în 12 ore așa de perfect, cã devin ca nouã.

Specialități: din stoffe de Kamgarn curatã cu desãvirșire glanțu, ce se ivesce. Vãpsitorie de blãnurì, pene de struș și mânusi glacé de pele.

La cas de necesitate, mẽ rog a face încercare cu stabilimentul meu.

Comãnde d'afarã se eșcutã prompt și ieftin.

Josef Schmitz,
vãpsitorie și spãlãtorie chemicã
Brașovul-vechiu strada lungã Nr. 134.

4-5 (902).

Avem onõrea a recomanda pentru **sezonul de primavarã**
DEPOSITUL NOSTRU
bogat asortat cu postavuri și haine gata,
ca fabricate din țerã și streinãtate:

Cele mai moderne stoffe de costumuri dela fl. 2 — metru în sus.
" " " " " pardisiuri " " 3 — " " "
" " " " " Doublstoffe " " 3.— " " "
" " " " " Strichgarne negre " 3.50 " " "
Un costum bãrbãtesc lucrat dupã mësura dela . . . 15 fl în sus.
" pãrdisiu " " " " " " " " " " " 16 " " "
Costume gata bãrbãtesci " " " " " " " " " " " 10 " " "
Pãrdisiuri " " " " " " " " " " " 11 " " "
Doublulster " " " " " " " " " " " 12 " " "

Haine gata pentru bãeți și copii foarte ieftine.
Comãnde din provincie se efectuează grabnic și ieftin.
Invitãnd On public a ne visita în numãr cãt mai mare semnãm
Cu tótã stima:
Depner, Roth & Westemean,
Strada Vãmii Nr. 3. (Edificiul „Sparkassa“).
4-6 (887).

In atențiunea Onor. Dame!!!
Dupã ce mi-am mutat Magazinul meu de **Confecțiuni de Dame** din Strada Vãmii în Magazinul meu de haine pentru barbati din piatã Șirul Invlui 28, tot acolo am arãnjat un **SALON** separat pentru **CONFECȚIUNI DE DAME.**

Am onõrea a aduce la cunoscința Onor. Dame, cã sunt în poziție a corespunde cerințelor celor mai pretențioșe în acẽsta branșã.

De ore-ce pentru acest articol **nu am absolut spese,** nimeni nu pãte concuã cu mine, ce privește ieftinãtatea. — Revine ia o singurã încercare, pentru a se convinge de cele mai de sus.

Tot-deauna asortiment mare și cei mai nou!
Tot-odatã imi ieau voie a recomanda și **bogatul meu DEPOSIT DE HAINE,** pentru barbati, bãeți și copii, dupã cea mai noã modã, cu prețuri foarte ieftine.

Apelãnd la sprijinul Onor. public, sunt
10-50 (877).
cu tótã stima
Rog a fi cu atenție la firma!! HEINRICH SCHUL.

Cruce seu stea duplã electro-magneticã
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecã și inviorczã **pe lângã garanție.**

Deosebitã atențiunea e a acest aparat vindecã boã.

se da împrejurãrii, cã leșvechĩ de 20 ani.

Aparatul acesta vindecã și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neșuralgie, impededarea circulațiunei sãngelui, anemie, amețeli, fuituri de ureche, bãtãle de inimã, șgãrciuri de inimã, asmã, aușul greu, șgãrciuri de stomac, lipsa poștei de mãncare, recealã la mãni și la picioare, reumã, podãgrã, ischias, uđul în pat, influența, insõmnie, epilepsia, circulația neregulatã a sãngelui și multor altor bõle, cari la tractare normailã a medicului se vindecã prin electricitate. — *In cancãri.* mea se aflã atestãte încurșe din tãte pãrțile lumii cari pãteșec cu mulțãmire invențiunea mea și ori-cine pãte examina aceste a'estãte. Acel pacient. care în decurs de 45 țite nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zãdãrnicã, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, cã **aparatul meu nu e permis sã se co fã de cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Crasul Volta“ atãt în Germania cãt și în Austro-Ungaris a fost oficiuș oprit, fiind nefolositor. pe cãnd aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinãtatea crucei male electro-magneticice o recomãndã inãceșe.**

Prețul aparatului mare e 6 cor.	Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.	folosibil la copii și femei de constituție foarte slabã.

Expediție din centru și locu de vëndãre pentru țerã și streinãtate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.